Anul II. nrul 2. Apare de doaue-ori pe lună Budapesta 1. februarie 1903.

Abonamentul:
1 an: ... ... 2 coroane
½ an: ... ... 1 coroană
Un numer: 8 filerĭ

Abonamentul să se trimeată cel puțin pe ½ an.

# VOINȚA POPORULUI

Organul partidei socialdemocrate reorganis te din Ungaria.
Foie pentru poporul muncitor Român.

Redacția și administrația: Szabad Szó BUDAPESTA, VII., Murányi-utcza 42. u. 6.

Aici să se adreseze tot felul de scrisori și bani.

**Rugare**. Dupăce vedem, că foaia noastră a fost primită cu plăcere din partea Românilor, rugăm pe fiecare Român bun în interesul seu propriu, ca să respândească »Voința Poporului.« Dacă vom avea o mie de abonenți foaia va apărea în fiecare Dumineacă.

## Organisare.

Nu ne lăudăm, dar cu mândrie putem descrie, că »Voința Poporului« din morți a înviat întreg poporul Român. Poporul Român, care până acuma trăia amorțit, lăsat de sine, părăsit chiar și de consângenii sei a trăit în scirea, că de aceea s'a născut, ca să lucre ca un dobitoc și dacă în lucru e dobitoc, nici in traiu nu poate fi altcum. Și trăia ca vai de el. Am venit atunci noi și cu voace înaltă am strigat: **Românilor! Voi sunteți apăsați! Vi se fac multe nedreptăți. Deșteptați-ve!**

Și glasul nostru deși n'a ajuns în urechile tuturor Românilor, n'a sunat în pustie.

Românii cu pricepere, cari au înțeles rostul vorbelor noastre au venit la noi și au pus lege pe socialdemocrație. Și cari așa au făcut, bine au făcut. Căci oare nu-i faptă frumoasă a lupta pentru egalitate, frățietate și dreptate? Oare nu-i frumos a cere, să fie pace, liniște, îndestulire, înțelegere și iubire pe pământ? Oare nu-i măiestos a întinde mână de frate tuturor oamenilor, țină-se aceia de orice națiune, de ori-ce lege?

Și cine socialdemocrat s'a făcut, pentru lucruri măiestoase luptă.

Când cu bucurie povestim despre însulflețirea poporului nostru, trebue să-i esplicăm, că cum și în ce mod pot lupta cu noi pentru socialdemocrație?

Socialdemocrația vrea pace pe pământ, deci numai prin pace putem ajunge pace. Nu luptăm cu arme sângeroase, deși lupta noastră e grea, noi nu vrem să curgă sânge. Doamne ferește! Noi vrem să fie egalitate și frățietate, voim dară să prindem mână de frate chiar și cu apesătorii nostri, pe cari iĭ vom lumina, că nici ei n' au drepturi mai multe, ca noi.

Ce vom face, pe calea legii vom face! Inainte de toate vom înveța, că fiecare om trebuie să iubiască pe deaproapele seu țină-se acela de orice religiune; lucrul de căpetenie este, ca să fie om cu inimă adeverată. Vom urmări pe aceia, cari predică lumei, că Turcul trebue să urască pe greci, Rusul trebue să țină mânie cu Angliuși, Românii trebue să se bată cu Ungurii. Noi voim, ca toți să sĕ îmbrățoseze și să ajute unul pe celalalt. Nu lăsăm să se facă deschilinire în națiune.

Și dacă le-am ajuns acestea o începem dela capăt.

Noi cei apăsați — încă odată ve spun: țină-se aceia de oricare lege sau națiune — ne vom aduna la sfat și cu o voință și înțelegere le vom spune apesătorilor nostri, că acum a venit și vremea noastră. Până acum noi am lucrat, ei n'au lucrat și totuși ei au cules roadele muncei noastre. Le vom spune, că de aici încolo să lucre și ei, vom lucra și noi și fiecare om va culege atâtea fructe, pentru câte a lucrat. Va să zică: fiecare om va trăiu traiĭ cinstit din lucrul mânilor sale. Asta-i: dreptate, egalitate și frățietate.

Dreptate, căci fiecare om mâncă atâta, cât a lucrat.

Egalitate, căci fiecare om deopotrivă va trebui să lucre și munca ii va fi plătită cinstit, după merit.

Frățietate, căci frați vom fi noi toți, în înțelegere vom trăi și nu vom face deschilinire între om și om.

*

Așa-i Române, că frumoase-s visurile acestea? Vedeți aștea nu-s visuri. Toate le putem ajunge, dacă ne **organisăm**. Adecă ne vom înțelege cu toții fără deosebire și vom lupta, ca un trup și un suflet. Dacă apăsătorii nostri ne chinuesc cu înțelegere, de ce să nu ne apărăm și noi cu înțelegere? Și dacă vom fi toți la olaltă, mulți la numer ușor vom ajunge, ca poporul Român apăsat să capete dreptate.

Vom pretinde dela domnie, ca să sĕ țină legile, cari deopotrivă împart sarcini și drepturi atât celor avuți, cât și sĕracilor.

**Cine cu noi luptă, pentru dreptate luptă.**

Dar toate acestea nu le putem ajunge deodată, toate merg pe încetul.

Mai întâiu și mai întâiu trebue să ne unim sub un steag: steagul socialdemocrației. Să nu fie Român în țara asta, pe care să nu-l însuflețească devisele socialdemocrației! Ear asta o putem ajunge numai prin respândirea Voinței Poporului, căci numai din foaia asta se va lumina Românimea. Prima datorință e s'o respândim în comuna noastră. Socialdemocrat adevĕrat e numai acela, care nu stă în loc, pănăce n'-a abonat fiecare cărturar din comună Voința Poporului. Celor, cari nu sciu ceti, să le esplicăm cuprinsul foiei, ca să nu fie om nepătruns de ideile noastre.

Dacă am gătat în comuna noastră mergem în comunele vecine și acolo stăruim pentru socialdemocrație și pentru Voința Poporului. Și ăst mod trebue să iee scire întreaga Românime despre foaia noastră și devisele noastre.

După aceea în fiecare comună sĕ întemeiază reuniuni, unde se întâlnesc frații nostri. Apoi undes mai mulți ținem adunare de popor, noi cu plăcere trimitem predicator (orator) din Budapesta, care deasemenea va esplica țintele noastre.

Și așa organisându-ne vom pretinde cu înțelegere drepturile noastre.

Doar celea ce zicem noi, le-a predicat și cel dintâiu socialdemocrat: **Isus Christos**, cine i-a apărat pe seracii bun și i-a bătut pe avuții rei.

Cui ii plac vorbele Domonului, alăture-se de rêndurile noastre, dar fariseii să se departeze de noi, nu vrem să scim despre ei: pace și iubire voim.

Organisați-ve dară! Prima datorință să fie a respândi în cerc căt mai larg Voința Poporului. Dacă se respândesce foaia, nu noi avem haznă, ci voi, căci atunci din banii ce ne vin facem, ca să căpătați foaie în fiecare Dumineca. Dacă ați respândit foaia, vĕ învețăm noi ce să faceți mai departe.

Noi vom lumina Românimea, pe care pănăacum toți au lăsat-o în nesciință.

**Sâmpetru Blăjan.**

## Vin socialdemocratii.

— Dialog între fiu și mamă. —

(Urmare.)

Dice: Nu-i dreptate, că cu economul și lucrătoriul serac fac »impărțală« atâția parasiti. Dice: noi scim foarte bine, că e lipsă de drumuri bune, că trebue să ne îngrijim de susținerea școlilor, că și judecata costă bani, darnegăm (tăgăduim), că toate acestea trebue să le facă numai o parte a omenimei (sêracii), ear ceilalți să privească cu pipa în gură, cum lucră milioanele.

**Noi socialdemocrati dicem, că asta-i nedreptate mare.**

Ce-i părerea ta lucrătorule, frate?

**Noi socialdemocrați voim să nimicim împărțeala asta nedreaptă.**

Bade, iei asta în nume de rĕu?

Uită-te odatată frate la proprietariul mare.

Lucră el? Vezi nu lucră. Și dacă îl vei întreba, îți respunde: lucră în locul meu banii mei.

Dicala-i frumoasă, dar minte.

Incearcă: aruncă bani pe pământ, lucra-vor banii?

Vezi, nu banii lucră, ci voi lucrați economilor și industriașilor! Sudoarea voastră sĕ lipesce de fiecare ban, ce cheltueșce în birturi, cafenele sau scălzi proprietariul mare sau fabricantul. Din munca voastră iși ține domnul servitori, cai și drăguțe.

Banul nu lucră, dar pentru bani îți poți cumpĕra slugi, cari lucră pentru domni (capitalisti) și roada o mâncă domnul, care n'-a lucrat.

Fraților, dreptate-i asta?

**Noi socialdemocrați zicem că nu-i dreptate, ci călcare de lege!**

Dar unii zic, că banii nu te fericesc, că de când i lumea totdeauna au fost seraci și bogați și că va fi mai bine pe lumea cealaltă.

E drept, că banii singuri nu te fericesc, dar totuși **fără bani poți muri de foame cu copii și cu muere.** O fripturã nu te fericesce, dar te satură și astăzi numai de foame să te feresci. Cui i foame, nu întreabă, că cine i fericit sau nefericit, cere de mâncare

Dacă vrei să fii fericit trebue să fii îndestulit, să ai hrană, locuință sănătoasă și ce câștigi să fie al teu.

**Isus Christos** n'-a zis, ca pe pămênt să fie oameni avuți, proprietari mari, capitalisti, oameni cu 10 mii de iugere, Isus Christos i-a bărut pe cei bogați și a promis, că va împărți averea între seraci.

Noi scim foarte bine, că numai prin muncă ne putem câștiga cele de lipsă și deaceea vrem, ca **fiecare** om sănătos să lucre; voim să piară trândavii, cari strigă din gură mare, că ei îs domni și n'au lipsă să lucre. Să nu fie oameni, cari cu fruntea ridicată să gândească, că Dumnezeu numai deaceca i-o făcut, ca să cheltuiască bani, căci munca e numai de «pauri.»

Să nu trăiască fără gânduri, cel ce nu lucră. Dorim, **ca fiecare om să lucre, ca prin muncă să-și poată câștiga cele de lipsă.** Voim, ca în țara noastră să nu fie oameni, cari mor de foame, toți să trăim, ca oamenii.

**Acestea le doresc, pentru acestea luptă socialdemocrații.**

Acuma te întrebăm: **vrei să fii credinciosul partidei noastre, vrei să lupți pentru fericirea oamenilor muncitori?**

DREPTURI ȘI PANE POPORULUI!

Ecomonule, proprietariule, lucrătorule: asta i întrebarea noastră. Dacă vrei să lupți alăturea noastră pentru binele omenimei apăsate, întinde mâmă si să fim socialdemocrați însuflețiți.

Numai socialdemocrația e chemată, să mântuiască lumea muncitoare.

Nu ve zicem multe, n'-avem loc să le scriem toate, căci multe am avea de zis. Dar avem noi socialdemocrați foaia: **Voința Poporului** și în scurtă vreme vom avea și cărți, din cari puteți afla țintele noastre. De aceea veniți la noi fraților, oameni apesați. Luptați cu noi și strigați cu noi: Să trăiască socialdemocrația, mântuitoarea lumei!«

*

Fiul: Auzit-ai mamă?

Mama: Ðeu alte o predicat domnul părinte. Socialdemocrații ăștia îs oameni de treabă, căci se îngrijesc de seraci. Ðeu boiarului nu-i pasă dacă și murim de foame. Domnul părinte numai atunci ne cunoasce, dacă-i dăm ceva. Acuma'-s luminată, fiule, deaceea sudue domnii pe socialdemocrați, că ei luminează oamenii și iĭ învață, să nu dea crezemênt celor avuți.

*

**Românule apăsat de gânduri, de muncă și de dare!**

Dacă vrei să cetesci și să cunosci mai multe adeveruri, de cât ai cetit în scrisoarea asta, dacă nevoia încă nu ți-a dus simțul bun și voința, — dacă vrei să-ți mântuesci casa de soartea rea, cu un cuvênt dacă vrei să lupți cu noi pentru poporul Român apăsat, care e gata să se jertfească pentru socialdemocrație: **cetesce și respândesce ca un aposfol: Voința Poporului**.

**Voința Poporului** este singura foaie românească în țara noastră, care luptă pentru drepturile poporului Român apăsat și care netemându se de nime spune adeverul.

**Voința Poporului** apare deocamdată de doaue ori pe lună și costă pe jumătate ($^1/_2$) de an 1 coroană. Dacă se vor afla cel puțin o mie de abonenți va apărea foaia în fiecare Duminecă. Fiți dară oameni însuflețiți și respândiți **Voința Poporului**, care nu-i a noastră, ci a poporului apăsat Român. Foaia-i eftină, noi n'avem de gând să facem câștig, noi vrem numai să fie plătită; hârtia, tipografia și spesele de poștă.

Un numer de probă iĭ trimetem ori-cui, cine ne scrie adresa.

## TRIBUNA POPORULUI.

**Nevoia din Tulca.** Cu inimă dureroasă cetim scrisorile fraților din Bihor, cari ne scriu, că boiarii ii apasă și așa nici cu muncă grea nu câstigă nici cât le trebue pentru traiu. Noi celor, cari cer sfaturi le spunem ce să facă, lucru mare nu le sfătuim, ci le spunem ceea ce ne poruncește mintea sănătoasă: să fie socialdemocrați însuflețiți, să se organizeze și dacă întreg poporul Român va fi organisat, dacă toți Românii din Ungaria vor fi socialdemocrați însuflețiți, vom striga și vom pretinde cu o voacee, ca să i să facă dreptate poporului Român! Și prin lege si poac vom cere. Și oare dacă toți Românii, cu înțelegere, pe sfânta socialdemocrație vor pretinde ceva: oare atunci nu se vor spăria apăsătorii nostri? Noi suntem doară mai mulți, ca ei și — vezi minune — totuși noi ne temem și suntem apăsați de cei putini.

Pe unde o pătruns devisele sfinte ale socialdemocrației intreg poporul a înțeles, că el are drept să și pretindă dreptate. Cel mai deștept a fost poporul din **Tulca**. Cei din Tulca în toate merg inainte. Când am pornit »Voința Poporului« din Tulca fără cerere au venit 60 de abonenți, iar acum ei au fost cei dintâi, cari prin noi au cerut dreptate dela putere. Cei din Tulca au venit la ministru și au cerut să li se facă dreptate.

In Tulca anume hotarele vlădicei romano-catolic (ungur) din Orade i-au biruit doi »domni« unul cu numele Kenyeres János, iar celalalt Gyémánt Jenő, cari apăsau tare poporul ajuns la sapă de lemn. Cei din Tulca au cerut dela putere să se dee hotarul lor în arêndă, dar pănacum n'-au fost ascultați. Acum în fine au vĕzut, că dacă-i lege, să fie și dreptate în țara asta. Dacă ei lucră pămentul, ei să tragă și hazna.

Au încercat deci pe basa legii să capete dreptate. Au trimes în frunte cu judele comunal, care asemenea e socialdemocrat bun, încă trei inși, la partida noastră. Noi i-am primit cu bucurie și cu fratele Brânduș s'au dus la ministrul Wlassics, cui i-au spus nevoialor si au cerut să li se dee lor în arîndă hotarele vlădicesci din Tulca. Ministrul vezênd că are de treabă cu oameni luminați le-a spus. că le îneeplinesce cererea

Vedți! Gavrilă B, jude, Todor L. jurat, Moise P. și Ivan F. au fost frați buni, noi i-am luminat și i-am sprijinit și ei acuma vor căpăta hotarele, din cari vor putea trăi. Cu lege și prin lege și cu pace au făcut, ce au făcut și lea succes. Asta-i prima victorie și dacă toți Românii se vor uni sub steagul sfintei socialdemocrații credem, că de multe-ori vom putea da scire despre invingeri noaue. Inainte fraților! Sa ve fie spre pildă cei din Tulca, cari cu înțelegere frătiască, pe basa sf, socialdemocrațiĭ și-au eerut dreptatea. Toți pentru unul, unul pentru toți!

— **Cine-s tâlharii?** Vorba e, că numai oamenii sĕraci îs tâlhari, că numai »paurii« fură, iar »domnii» cei mari îs oameni cinstiți. Dar nu credeți, că astai așa. In Bucuresci a eșit la lumină că Parisianu director în minister, care avea plată 12 mii de lei pe an, cu Dimitrescu, asemenea oficiant înalt și cu bancherul bogat Abahary și agentul Behan în companie au tras losurile în mod neleguitor, adecă au tras numerele acelea, pe cari le aveau ei și în modul acesta au pus câteva mii de lei la buzunar. Toți patru au fost deținuți și puși la închisoare. De sigur judecata va afla, că-s nevinovați. Dacă Petru din Gattaja ar fi fost prins cu o pițulă rea de sigur, că ar fi fost pus la 10 ani. Dar apăsătorilor nostri le este permis și a fura,

dar să nu spună nimĕnui. Aşa sĕ ţine legea? Asta-i egalitate?

— **Cursul pieţii din Budapesta.** G r â u, după soi in greutate de 50 chilogr. plăt t 7 cor. 95 fil. — 8 cor. 50 fil. C u c u r u z 6.75—6.85. R i m ă t o r i bătrâni grei au fost plătiţi cu 98—104 or. pro 100 fil. V i ţ e i 60—82 pro 100 chil. în viaţă.

**Scrisori**: întrebări, cereri cătră partidă sunt de a se adresa: V o i n ţ a p o p o r u l u i, B u d a p e s t a VII., M u r á n y i - u t c a 42. 6. Aicea este localul partidei şi de aici secretariul dă sfaturi in ori-cea-facere (de lege, medic, slgăbirău şi altele.) Veniţi dar şi ne mărturisiţi nevoile, ca să ve putem vindeca. Banii să se trimeată pe adresa: S z a b a d S z ó, Murányi-utcza 42.

**Abonamentele** să se trimeată numai pe următoarea adresa: **Szabad Szó Budapest, Murányi-u. 42.**

## A D U N A R I.

† **Adunare în Janoşda.** Vreo doaue mii de Români au ţinut în a doaua zi de Crăciun adunare în Janoşda. Preşedinte a fost fratele George R. Predicator a fost P o p, care în o vorbire de 2 ciasuri a esplicat sfintele devise ale socialdemocraţiei. Toţi Românii din jur au fost pătrunşi de sfintele noastre devise. Au mai vorbit Flora B. din Homorog, Moise P. din Tulca, Alexandru B. şi Mihaiu C. din Salonta mare. Cei din Tulca au fost cu banderie, călare cu năframe rosii. Au fost acolo fraţi din Tulca, Homorog, Nyárszeg, Székelytelek, Szenttelek, Bikács, Görbed, Husuşău, Árpád, Feketebátor şi Căveşdi.

† **Adunare în Homorog.** Şi în Homorog au ţinut fraţii nostri adunare. Cei din Homorog s'au dus cu 14 căruţe în Salonta după predicator. Pop predicatorul i-a însufleţit pe fraţii nostri şi a zis, ca toţi să aboneze »Voinţa Poporului«, că numai astfel vor pricepe sfintele devise. Şi în Homorog a fost Popor din mai multe comune. Fraţii au strigat însufleţiţi: să trăiască socialdemocraţia! Au vorbit şi Flora B. şi Moise P. Ascultătorii au priceput adeverurile noastre.

**Unde sunt cel puţin 30 de abonenţi, aranjăm adunare. Scrieţi-ne numai epistolă.**

## C R O N I C A.

**Să nu uitaţi, că prima daterinţa este, a respândi „Voinţa Poporului."**

**Preşedinte socialist.** In camera din Franţa a fost ales de preşedinte al camerei deputaţilor J a u r e s, deputat socialdemocrat. Jaures ni frate şi de aceea ne bucurăm de gloria lui. Oare când vom avea noi măcar deputat în cameră?

**Joc cu moarte.** In Soborşin un anumit Nicodem Teodorovici s'a jucat în cărţi cu doi tineri din sat. In joc şi-au uitat de sine încât au început să se bată. Cei doi tineri au remas morţi în bătae. Mai bine-i să nu iei cărţi în mână.

**Furt la poştă.** In Kaposvár un oficiant de poştă cu numele Takács a furat 3200 de coroane şi a fugit.

**Venin.** In închisorile din Maryboro 320 de robi au căpătat morb din mâncare. Se zice, că cineva a pus venin în oalele lor.

**Principesa din Saxonia,** care dupăcum am scris şi-a înşelat bărbatul, lăsând acasă 4 copii, acuma e îngreunată şi şade in Mentone. Acolo-i şi amantul ei profesorul Giron. Ruşine!

**Până când nu va ceti toate cele 3 milioane de Români din Ungaria, foaia noastră, să nu odichnim**

## S C R I S O R I.

Orice ne comunicaţi sau ve plângeţi, publicăm în rubrica asta, ca să cetească toată lumea ruşinea opăsătoril

* **Gattaja.** Fraţilor! De aţi vedea însufleţirea, ce produs în comuna noastră sosirea »Voinţei Poporului« a plânge de bucurie. Dar nici nu-i mirare. In comuna noastr poporul e foarte apăsat Lucrăm ca dobitocii, dar de câşti nici poveste. Auzi, frate, noi cari lucrăm din zori pân seara târziu cu familia noastră, n'avem nici ce mânca. N ne-am adunat şi am hotărit, că vom face ceva să se schimb stările. Am şi adus hotărire, pe care o ducem la ministru Acum, dupăce suntem luminaţi, vedem, că ce minuni fac socialdemocraţia. Noi nu stăm în loc, până ce nu va abon fiecare Român din jur şi din Gattaja »Voinţa Poporului« căci vedem, că numai aşa putem respândi ideile frumoase Facă toată Romănimea, ca noi. Sus pe lucru! Inainte! Tom A. în numele tuturor Românilor din Gattaja şi jur.

* **Sástelek.** Multe necazuri avem noi. Dările şi în greunările din partea domnilor ne apasă foarte Deaceea, e să ne ajutăm, abonăm »Voinţa Poporului« şi ne facem socialdemocraţi însufleţiţi. In numele concetăţenilor. Joan B cantor înv.

* **Talpoş.** Nu cred, că în ţară să se fi însufleţit Românii aşa, ca la noi. Noi nu zicem multe, ci promitem, că vom respândi »Voinţa Poporului« din resputeri, L. Onuţ.

* **Mocirla.** Comuna noastră e apăsată cu totul, trăim reu, ne trag cu desevêrşire. Ne rugăm a ne trimite sfaturi şi rênduieli, căci toţi s'ar înscrie la sfânta sociatdemocraţie Demetriu Gh. înv.

## POSTA POPORULUI.

**Cine ţine samă de respuns prin epistolă să trimeată 10 fileri în timbru, căci avem spese multe.**

A n t a l o g in G. Am primit banii. Mulţămită. Inainte frate! Ce va fi cu adunarea? — George R u j a n M â n d r u l o c. De ce nu abonaţi foaia toţi Românii din comnă? — D. G h. Mocirla. A mers epistolă. — T a l p o ş Scrieţine iară. — T. O. B l a j. Nu ne respundeţi? — C e i, cari încă n'au căpăt respuns, să aibă puţină răbdare. In scurtă vreme ii respundem fiecărui frate. De odată nu putem, căci ne vin zilnic 40—50 de scrisori.

**Voinţa Poporului duce semânţele sf. socialdemocraţii.**

Prim redactor: J. SALUŞINSKY.
Editor şi redactor responsabil.: MIHAIU BRANDUŞ.
Tipografia lui Ştefan Nagel
Budapesta, VII., Vörösmarty-utcza 17.



**Proletarii lumei, uniţi-ve!**